

1. Considera que s'ha descrit adequadament el problema? Hi ha altres aspectes que considera que haurien de ser valorats per l'Administració de la Generalitat?

La situació no es descriu de manera correcta, perquè en definir els aspectes de debat com a "problema" s'estableix un apriorisme que desvirtua tot l'anàlisi posterior.

El nostre punt de vista és essencialment contrari al que es planteja. Partim d'un principi bàsic: El procediment d'escolarització en els ensenyaments sufragats amb fons públics es fonamenta en el reconeixement als pares o als tutors legals del nen del dret a l'elecció de centre. Ara bé, en el cas que la demanda de places escolars en un centre sigui superior al nombre de places disponibles, cal acudir a un procediment de selecció en el qual cada sol·licitud és valorada des dels criteris prioritaris i complementaris que determina la Llei d'educació al seu article 47.

Sota aquest punt de vista, és impossible que sigui contrària a Dret l'aplicació dels dos criteris complementaris a que fa referència el document sotmès a la consulta prèvia. Tampoc aquest document demostra de manera objectiva l'afirmació de que l'aplicació d'aquests dos criteris *"no té justificació en el marc del sistema escolar actual"*.

Quan el document descriu *"la dimensió del problema"* indica els percentatges de sol·licituds en què s'al·legà el criteri complementari de familiars d'exalumnes del centre el curs 2017/2018 i del de la malaltia crònica que afecta el sistema digestiu dels cursos 2016/2017 i 2017/2018.

En si mateixes, les xifres que es donen no permeten relacionar aquests percentatges amb la seva possible incidència negativa en el sistema ni determinen cap situació problemàtica. Tampoc es pot concloure que les proporcions indicades hagin estat finalment utilitzades en el procediment de desempat, atès que essent criteris complementaris existeix la possibilitat més que raonable de què no hagués calgut utilitzar-los en ser suficient la baremació derivada dels criteris prioritaris. Al·legar els criteris complementaris en la sol·licitud no significa aplicar-los efectivament en el procediment.

Dels percentatges exposats només se'n pot extreure que aquests criteris poden haver estat aplicats en determinats supòsits i que, és d'imaginar, hauran resultat útils per a dirimir possibles situacions d'empat, evitant conflictes i haver de dirimir la plaça per la via del sorteig, que és precisament l'objectiu principal de l'aplicació dels criteris complementaris.

Centrant objectivament la matèria objecte d'anàlisi, parlem de l'aplicació d'uns criteris complementaris concebuts per a resoldre la situació d'empat, de tal manera que permeti l'Administració en regular aquest procediment reduir al màxim el nombre d'alumnes sol·licitants d'un centre que tenen la mateixa puntuació després de l'aplicació d'un barem i l'admissió dels quals dependria del resultat d'un sorteig públic.

Així ho vingut entenent la representació de la comunitat educativa a Catalunya (Dictamen del Consell Escolar 4/11), o l'òrgan consultiu del Govern de la Generalitat de Catalunya (Dictàmens 70/07 i 3/12), i també l'administració catalana quan determina els criteris complementaris, en consonància amb el que apliquen diverses comunitats autònomes, que en les seves normes reguladores de l'admissió estableixen la possibilitat de què el Consell Escolar del centre determini el criteri complementari o quan els relacionats amb l'existència de malalties endocrines i/o cròniques o l'existència d'exalumnes són directament inclosos en la normativa. Sense ser exhaustius, així es disposa d'una manera o altra a Astúries, Canàries, Cantàbria, Castella-Lleó, Euskadi, Extremadura, Galícia, La Rioja, Madrid, Balears, Ceuta i Melilla...

Igualment, si ens atenem a considerar la legitimitat i raonabilitat d'aquests criteris atenent a la seva adequació per a complir la finalitat en el procés d'admissió (que, com ja hem dit, no és un altre que la de resoldre els empats), cal concloure que és condició necessària en la fixació dels criteris que aquests permetin diferenciar unes sol·licituds d'unes altres. I sens dubte aquesta legitimitat és complerta amb la fixació d'ambdós elements.

El criteri complementari de la condició d'exalumne del pare, la mare, els tutors o els germans en el centre on es presenta la sol·licitud té justificació més que suficient. El fet d'afavorir la condició d'exalumne d'un dels familiars esmentats s'ha d'interpretar com una expressió de reforç de la vinculació de la família amb el centre triat i amb el seu projecte educatiu, que potencia la participació de les famílies en el procés educatiu i la seva integració en la comunitat educativa i en la comunitat escolar, principis tots ells sobre els quals la llei d'educació configura el model educatiu català. A l'empara d'aquest marc relacional entre família i centre escolar, és legítim que els poders públics adoptin criteris afavoridors del reforç de la vinculació, en uns casos configurant-los com a criteris prioritaris (tenir germans que estiguin matriculats al centre o el fet que els pares o tutors legals hi treballin) o, en el supòsit dels familiars exalumnes, com a criteri complementari. De la mateixa manera, atorgar-li 5 punts de valoració quan el de la de família nombrosa i la de família monoparental tenen 15 punts només pot conduir a la conclusió de que aquesta valoració és proporcional a la rellevància que té la condició diferenciadora.

Pel que fa al de la malaltia crònica que afecti el sistema digestiu, endocrí o metabòlic, inclosa la celiaquia, d'entrada res no permet confirmar el fonament utilitzat al document que al·leguem, el qual, recollint paraules del Síndic de Greuges, afirma que *"en el context escolar actual (caracteritzat per la generalització de menjadors que poden adaptar els àpats i per la zonificació escolar que garanteix la proximitat dels centres docents als domicilis de l'alumnat) no està plenament justificada sobre la base de la igualtat del procés d'admissió la incorporació d'un criteri complementari que atorga més possibilitats d'accés a l'escola triada a alumnat que presenta, en genèric, "malalties cròniques que afectin el sistema digestiu, endocrí o metabòlic"*.

Ans al contrari, segons mostren tots els estudis de la matèria, és conegut que si no es tracta, la malaltia celíaca pot conduir a seriosos problemes de salut addicionals, alguns molt greus, i l'únic tractament per a la malaltia celíaca és el seguiment de per vida a una dieta estricta sense gluten. La ingesta de petites quantitats de gluten, com engrunes d'una taula de tallar o torradora, pot provocar danys greus a l'intestí prim. D'aquesta manera, la responsabilitat dels titulars dels centres docents en el servei de menjador resta incrementada d'una forma extraordinària, no sent proporcional la necessitat de mitjans preventius envers possibles pacients de la malaltia amb els mitjans que d'ordinari es disposen als centres docents. També té afectació a la conciliació de la vida laboral i familiar, en precisar els pares i mares d'un ritme d'actuacions molt supeditat al tractament d'aquesta malaltia en llurs fills. Per tant, i a favor de mantenir el criteri d'afavorir els alumnes que tenen una malaltia crònica greu que afecti el sistema digestiu, endocrí o metabòlic, que exigeix una dieta complexa que condiciona de manera determinant el seu estat de salut, cal aportar l'argument de que la malaltia justifica l'adopció de mesures d'acció positiva que n'afavoreixin l'escolarització en centres adequats o propers al domicili.

En conclusió, no podem acceptar la retirada d'aquests dos punts complementaris, perquè suprimir el de familiars exalumnes és ometre per complet la valoració del grau d'implicació de la família amb el projecte educatiu d'un centre directament derivat del dret a elecció i eliminar el de les malalties cròniques significa suprimir una mesura d'acció positiva que afavoreix l'escolarització en centres adequats o propers al domicili.

2. Considera que hi ha altres alternatives a les proposades per corregir el problema detectat?

No podem oblidar l'àmbit en que se situa aquest debat: el procés de preinscripció i matrícula en els centres amb ensenyaments sufragats amb fons públics. En definitiva, als centres docents que integren el Servei d'Educació de Catalunya, que la Llei d'Educació de Catalunya (art. 42) estableix com un model educatiu d'interès públic d'acord amb l'article 21 de l'Estatut i obliga consegüentment al Govern de la Generalitat per a desplegar-lo a regular i sostenir aquest Servei que, conformat pels centres públics i pels centres privats sostinguts amb fons públics, garanteix a totes les persones l'accés a una educació de qualitat i en condicions d'igualtat en els ensenyaments obligatoris i en els declarats gratuïts. Prescriu també el mateix article de la LEC que el finançament amb recursos públics dels centres privats que presten el Servei d'Educació de Catalunya atén amb criteris de suficiència el que estableixen els pressupostos de la Generalitat, i es basa en el model de concert educatiu.

Així les coses, per tractar el tema de la segregació escolar amb igualtat de condicions entre l'escola concertada i l'escola pública és imprescindible que sigui real i efectiu el dret a la gratuïtat de la plaça escolar en els centres privats concertats. Ambdós tipus de centres han d'estar en les mateixes condicions, sinó el punt de partida i la diagnosi sempre seran errònies. Si l'Administració incompleix amb el seu deure fonamental en la concertació d'aquest servei, no es poden exigir ni imposar deures als centres com si la gratuïtat fos efectiva.

El Servei d'Educació de Catalunya es basa en la suficiència de recursos, i avui no es dota als centres privats concertats dels mateixos. El concert educatiu és un contracte administratiu per a la prestació del servei d'interès públic de l'educació en les etapes obligatòries i d'altres declarades gratuïtes, de manera que les obligacions dels centres es determinen com a contrapartida a la prestació principal que realitza l'Administració: la dotació de recursos per garantir i fer efectiva la gratuïtat de l'ensenyament obligatori.

No és admissible i és contrari a Dret que, tal i com s'extreu de les dades oficials publicades per l'IDESCAT corresponents al període 2010 - 2015, es constati que l'import que va destinar la Generalitat als concerts educatius el 2010 va ser 1.132 milions d'euros i el 2015 va ser de 1.105. En aquest període, el nombre d'alumnes a l'escola concertada es va incrementar en un 4%. En termes relatius, tenint en compte la inflació, això representa una disminució del 16% de l'aportació de fons públics a l'escola concertada.

La realitat és que un alumne de l'escola concertada li costa a l'Administració menys de la meitat que un de la pública. Segons l'informe Dades i xifres del Curs Escola 2014-2015, el cost total per alumne en els centres públics de mitjana és de 6.940 euros, un cost que l'administració finança en la seva totalitat. Tanmateix, en el cas dels centres concertats, l'Estat aporta menys de la meitat d'aquesta xifra, quedant-se per sota dels 2.900 euros.

També és una certesa que els centres docents que són classificats com de màxima complexitat, en funció d'indicadors de context socioeconòmic desafavorit en l'entorn on s'ubica el centre educatiu, està actualment limitada a les escoles i instituts públics. No existeix cap centres docent privat concertat que hagi estat qualificat com a tal. Aquesta realitat no és irrellevant, atès que aquests centres, davant la indubtable funció social que realitzen, reben recursos extraordinaris que els permeti complir amb els seus objectius de cohesió social.

Si atenem a l'informe del Síndic, al que fa referència el document que al·leguem, a la seva pàg. 40 el Síndic alerta que la supressió dels antics ajuts, la minoració de la despesa globalment destinada i les condicions del nou finançament addicional als centres concertats poden afectar

l'escolarització en condicions d'igualtat dels alumnes amb necessitats educatives específiques ja presents en aquests centres i poden afeblir tant la implicació dels centres concertats en les polítiques d'escolarització equilibrada d'alumnat com també la disposició de les famílies de l'alumnat amb necessitats educatives específiques a escolaritzar-se en aquests centres.

A la mateixa pàgina, el Síndic continua recollint que *“de fet, el Departament d'Ensenyament admet en l'informe tramès que determinades polítiques dutes a terme per aquesta administració reforcen la segregació escolar al municipi, quan planteja, entre altres aspectes, que la reducció dels ajuts als centres concertats per a l'escolarització equilibrada d'alumnat compromet l'escolarització de l'alumnat socialment desfavorit en aquests centres pel fet de no poder pagar l'hora complementària”*, realitat que arriba a conduir al mateix síndic a demanar al Departament d'Ensenyament que incrementi el finançament addicional que reben els centres concertats coresponsables amb l'escolarització equilibrada d'alumnat,. (pàg. 47).

Pel que fa a l'infrafinançament del concert. el Síndic constata al seu informe (pag. 51) que *“les dades que aporta l'Estadística del finançament i la despesa de l'ensenyament privat corresponent al curs 2009/2010 assenyalen que el concert cobreix al voltant del 60% de les despeses totals dels centres concertats”* i acaba demanant al Departament d'Ensenyament que s'analitzi i es revisi, si escau, el finançament dels centres privats concertats, per garantir l'adequació del concert educatiu però també la responsabilitat social dels centres concertats a l'hora d'establir quotes per a les famílies i escolaritzar alumnat de diferents orígens socials (pàg. 55).

L'equitat, en el sentit de que cada alumne rebi allò que precisa en funció de les seves condicions personals i per tant, entre d'altres consideracions i reflectida en el dret de totes les persones a una educació de qualitat i a accedir-hi amb condicions d'igualtat, exigeix que els poders públics assignin als centres acollits als concerts els recursos públics suficients per fer-la efectiva, exigència que a hores d'ara no es compleix i que cal solucionar de manera absolutament prioritària.